

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Turai-Kiss Julianna ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bosch Márta ügyvéd által képviselt alperes ellen munkáltatói fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 13.M.4615/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.845/2009/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. március 23. napján megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.845/2009/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 15.000 /tizenötezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 40.000 /negyvenezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperes 2008. szeptember 3-án kelt fizetési felszólításának hatályon kívül helyezését kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes követelése elévült, másodsorban pedig arra, hogy a követelt végkielégítés jogszerűen került részére kifizetésre.Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyben viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben és kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest a fizetési felszólításban foglalt, jogalap nélkül felvett 665.550 forint végkielégítés visszafizetésére.A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 13.M.4615/2008/5. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Az alperes viszontkeresetének helyt adott, és kötelezte a felperest 665.550 forint végkielégítés, valamint 50.000 forint + áfa perköltség és 40.000 forint eljárási illeték megfizetésére.A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1998. szeptember 1-től állt az alperesnél részmunkaidős, határozatlan időjű közalkalmazotti jogviszonyban. Az alperes 2007. november 13-án kelt levelében a Kjt. 37/B. § (3) bekezdése alapján a felperest nyilatkozattételre hívta fel, amelynek a felperes 2007. november 16-án tett eleget. Közölte, hogy nyugdíjazási kérelmét 2007. október 12-én beadta, határozattal még nem rendelkezik. Nyilatkozott arról is, hogy munkakör felajánlási lehetőséget nem kívánja igénybe venni. Az alperes 2007. november 16-án kelt felmentésével a felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2008. március 25. napjával megszüntette. A felperest a teljes felmentési időre mentesítette a munkavégzés alól. A felmentés 3. pontjában megállapította, hogy a felperes a Kjt. 37. § (6) bekezdés c) pontja, és a 37. § (7) bekezdése alapján hét havi átlagkeresetnek megfelelő összegű végkielégítésre jogosult 2008. március 25-én. A munkáltató többszöri felhívás eredményeképpen

tudomást szerzett arról, hogy a felperes részére 2007. december 12-én öregségi nyugdíj került megállapításra, amely határozatot a felperes 2007. december 22-én vett át, vagyis a közalkalmazotti jogviszonya megszűnésekor, 2008. március 25-én nyugdíjasnak minősült. A felperes erről a munkáltatóját nem értesítette. Az alperes 2008. szeptember 3-án kelt fizetési felszólításával jogalap nélkül felvett végkielégítés jogcímén nettó 665.550 forint visszafizetésére szólította fel a felperest. A munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a közalkalmazott együttműködési kötelezettségéből következően a felperesnek közölnie kellett volna a munkáltatójával, hogy nyugdíjasnak minősül, annál is inkább, mivel ennek elmulasztása a munkáltató anyagi megkárosítását idézheti elő. A felperes terhére esik a tájékoztatás elmulasztása azért is, mert a felmentést megelőzően az alperes 2007. november 13-án kelt felhívásában kérte az erre vonatkozó nyilatkozatát, és közölte vele a Kjt. 37/B.§ (3) bekezdésben foglalt tájékoztatási kötelezettséget is. Ezért a felperesnek tudnia kellett, hogy bejelentési kötelezettség terheli, amennyiben a jogviszonya megszűnésének időpontjáig részére nyugdíjat állapítanak meg. Az Mt. 162. § (2) bekezdésében foglalt elévülési időről a munkaügyi bíróság kifejtette, hogy miután a felperesnek tudnia kellett arról, hogy a nyugdíjazásának jelentősége van, azonban ennek ellenére a kötelezettségének nem tett eleget, a jogosulatlan kifizetést a tájékoztatás elmulasztásával maga idézte elő, és az átutalás alaptalanságát is fel kellett ismernie. Mindezekre tekintettel a munkaügyi bíróság a keresetet elutasította, és az alperes viszontkeresete szerint marasztalta a felperest. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.632.845/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest 20.000 forint másodfokú perköltség, valamint 40.000 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére. A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el eljárásjogi szabálysértést, amikor a felperes és képviselője távollétében az első tárgyaláson ítéletet hozott. A tárgyalásra a felek szabályszerűen megidézésre kerültek, a tárgyalást megelőzően pedig a felperes jogi képviselője útján nyilatkozott arról, hogy a tárgyalás időpontjában akadályozva van, ezért nem tud megjelenni. A jogi képviselő a távollétére vonatkozóan kérelmet nem terjesztett elő, hanem nyilatkozatában megismételte a keresetben foglaltakat, avval kiegészítve, hogy a munkáltató megtévesztő magatartását jelölte meg a téves kifizetés okaként. Miután az elsőfokú bíróságnak a perben olyan jogkérdésben kellett dönteni, amelyre vonatkozóan a jogszabályok kogens rendelkezést tartalmaznak, a rendelkezésre álló iratokból megalapozott döntés volt hozható. A kereseti követeléssel kapcsolatban a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felperesnek törvény által szabályozott bejelentési kötelezettsége volt a nyugdíja megállapítására vonatkozóan. A felperes a nyugdíjmegállapító határozatot 2007. december 22-én

átvette, ezen időponttól kezdve tájékoztatási kötelezettség terhelte a munkáltató felé annak bejelentéséről. Miután a felperes ezen kötelezettségének nem tett eleget, megszegte a közalkalmazotti törvényben is alkalmazni rendelt Mt. 3. § (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét. A másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes azon fellebbezési érvelését sem, hogy az alperes a visszafizetésre felszólító határozatának kiadásakor az Mt. 162. § (2) bekezdésében foglalt elévülési időt túllépte. Egyetértett a munkaügyi bíróság érvelésével, miszerint a felperes a 2007. november 16-án megtett nyilatkozata alapján tudatában volt annak, hogy a nyugdíjazásra vonatkozó tények a kifizetett járandóságra kihatnak, emiatt a tájékoztatása fontos az alperesnek. A tájékoztatás elmaradása miatt kellett volna felismernie a kifizetés alaptalanságát és ennek tényét jelezni kellett volna a munkáltatójánál. Alaptalannak találta továbbá a felperesnek a munkáltató megtévesztő magatartására vonatkozó hivatkozását is, mert a felperes fellebbezésében maga állította azt, hogy másik munkakör felajánlásának komoly alapja nem lehetett, ilyen felajánlható munkakör az alperesnél nem volt. A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő és kérte annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a kereseti kérelmének adjon helyt, helyezze hatályon kívül az alperes 2008. szeptember 3-án kelt fizetési felszólítását, mentesítse a nettó 665.550 forint végkielégítés visszafizetése alól, továbbá kötelezze az alperest perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert a bíróság nem tett eleget a tényállás teljeskörű felderítésére vonatkozó kötelezettségének, illetve a feltárt tényállásból megalapozatlan, jogszabálysértő következtetést vont le. Érvelése szerint az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az Mt. 3. §, valamint 4. § azon rendelkezéseit, amelyek szerint az alperes mint munkáltató a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően, a munkavállalóval kölcsönösen együttműködve köteles eljárni. A munkáltató köteles továbbá a munkavállalót minden olyan tényről, körülményről, illetőleg ennek változásáról tájékoztatni, amelyek a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése szempontjából jelentősek. Az eljáró bíróságok csak a felperes együttműködési kötelezettségének elmulasztását értékelték, a munkáltató ilyen irányú kötelezettségszegését nem vették figyelembe. Álláspontja szerint a végkielégítés jogosulatlan kifizetését maga az alperes idézte elő azzal, hogy ismerve a felperesi nyilatkozatot, felmentési iratában végkielégítésben részesítette a felperest, és azt ki is fizette. Kifejtette, hogy a munkáltatónak lehetősége van a munkavállalóját olyan juttatásban is részesíteni, amely a jogszabály szerint neki nem jár. Mindezek alapján pedig alaptalan az az ítéleti következtetés, hogy a felperesnek a kifizetés alaptalanságát fel kellett ismernie. Kifogásolta továbbá, hogy az

eljáró bíróságok olyan körülményeket emeltek ki, amelyek kizárólag az alperesre nézve kedvező döntést indokolják, és a felperes előadását teljes mértékben figyelmen kívül hagyták. A felperes által közölt tényeket és körülményeket nem értékelték, és ennek indokát sem az elsőfokú-, sem pedig a másodfokú bíróság nem adta meg. Mindezek alapján álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat. Továbbra is fenntartotta, hogy a végkielégítés tekintetében a munkáltató megtévesztette. Az elévülési idő megállapítása szempontjából lényeges körülményeket a bíróság indokolatlanul figyelmen kívül hagyott és helytelen jogi következtetést vont le. Kiemelte, hogy a nyilatkozata alapján alperes tudta, illetve tudnia kellett, hogy záros határidőn belül nyugdíjas lesz. A végkielégítés kifizetése előtt pedig nem kért újabb nyilatkozatot a felperestől, nem kereste meg a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot, és semmit nem tett annak érdekében, hogy a jogosulatlan kifizetés ne történjék meg. Álláspontja szerint az alperes megfelelő szakapparátussal rendelkezik és részéről legalább annyira volt elvárható a helyes jogalkalmazás és az együttműködési kötelezettség, mint a felperestől. Az alperes a felmentési okiratban nem hívta fel a felperes figyelmét arra, hogy végkielégítésre csak abban az esetben lesz jogosult, ha a közalkalmazotti jogviszonyának megszűnéséig nem válik nyugdíjassá, ezért nem ismerhette fel a kifizetés jogtalanságát, ebből következően pedig az alperes a tévesen kifizetett munkabér visszakövetelésére vonatkozó törvényi határidőt túllépte. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A felülvizsgálati kérelem nem alapos. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy az alperes munkáltató 2007. november 13-án kelt levelében tájékoztatta a felperest arról, hogy a Kjt. 37/B. § (1) bekezdése alapján ki minősül nyugdíjasnak, egyben nyilatkozattételre hívta fel arról, hogy a jogszabály rendelkezései alapján nyugdíjasnak minősül-e. Tájékoztatta továbbá arról is, hogy a Kjt. 37/B. § (3) bekezdése alapján a közalkalmazott köteles tájékoztatni a munkáltatót, ha nyugdíjasnak minősül. A felperes a felhívást követően valóban nyilatkozott arról, hogy nyugdíjazási kérelmét beadta, azonban határozatot még nem kapott. Ezt követően azonban a jogszabály kogens rendelkezése alapján a felmentési időn belül, tehát közalkalmazotti jogviszonya fennállása alatt nem jelentette be a munkáltatónak azt a tényt, hogy 2007. december 12-én kelt határozat szerint részére öregségi nyugdíjat állapítottak meg. Alaptalan a felperes azon felülvizsgálati érvelése, mely szerint az alperesnek az együttműködési kötelezettségéből következően további felhívást kellett volna intéznie felé, és újabb nyilatkozattételre kellett volna felszólítania. A felperes a felmentést megelőzően tájékoztatást kapott arról, hogy mikor minősül a jogszabály értelmében nyugdíjasnak, valamint arról is, hogy ezt a tényt a munkáltatónak köteles bejelenteni, így további felhívás az együttműködési kötelezettségből következően sem volt elvárható a

munkáltatótól. Az alperes 2007. november 16-án kelt felmentési okiratában az akkori állapotnak megfelelően jogszerűen állapított meg a felperes részére emelt összegű végkielégítést a jogszabályi előírás szerint, mivel a rendelkezésre álló adatok alapján a felperes nem minősült öregségi nyugdíjasként. Miután közalkalmazotti jogviszonya a nyugdíjkorhatárt megelőző öt éven belül szűnt meg, ezért emelt összegű végkielégítésre szerzett jogosultságot. Az alperes akkor járt volna el jogellenesen, ha a nyugdíjbiztosítási határozat hiányában a felperes részére végkielégítést nem állapított volna meg. A közalkalmazottak vonatkozásában is alkalmazandó Mt. 162. § (1) bekezdése szerint a munkabér jogalap nélküli kifizetése esetén ezt a munkavállalótól 60 napon belül írásbeli felszólítással lehet visszakövetelni. A (2) bekezdés szerint a jogalap nélkül kifizetett munkabért az általános elévülési időn belül lehet visszakövetelni, ha a munkavállalónak a kifizetés alaptalanságát fel kellett ismernie, vagy azt maga idézte elő. A felperesnek az öregségi nyugdíját megállapító határozat kézhezvételét követően, azaz 2007. december 22-e után bejelentési kötelezettsége volt a munkáltató irányába, így a részére kifizetett végkielégítés 2008. március 25-ei kifizetését maga idézte elő, ezért az írásbeli felszólítás elkésztettsége nem állapítható meg, azt a munkáltató az általános három éves határidőn belül adhatta ki. Miután a fentiek alapján a felperesnek a kifizetés alaptalanságát a nyugdíjat megállapító határozat kézhezvételét követően fel kellett ismernie, annak nincs jelentősége, hogy a munkáltató erről a tényről mikor szerzett tudomást, mivel a jogszabály ilyen esetben kizárólag elévülési határidőn belüli felszólítást határoz meg. A felperes először a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy a munkáltató jogosult volt a jogszabályban meghatározott többletjuttatás megállapítására is. A felülvizsgálati eljárásban azonban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya (amelyre vonatkozóan a fél - az első- és másodfokú eljárás során - nem hivatkozott, amelyre nézve bizonyítékait nem jelölte meg) nem lehet hivatkozni [Pp. 270.§ (1) bekezdés, 275.§ (1) bekezdés].

A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárási költség, illetőleg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és 14. §-a alapján felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2011. március 23.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bírő, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bírő

A kiadmány hitelével: tisztviselő